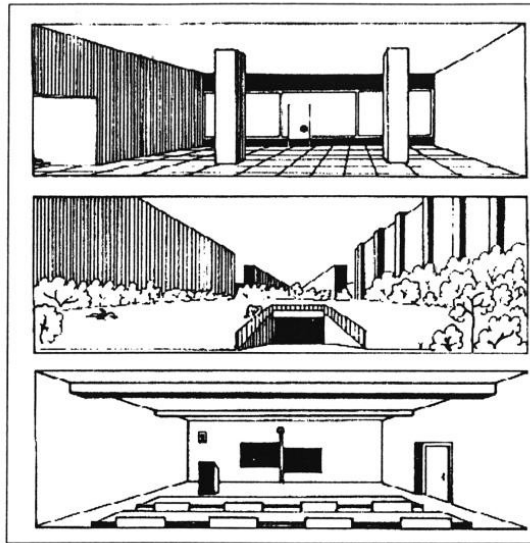

CIVILNÁ OCHRANA

JEDNODUCHÉ ÚKRYTY BUDOVANÉ SVOJPOMOCNE (JÚBS)

Pomôcka pre civilnú ochranu obyvateľstva
k spohotoveniu JÚBS

Ukrytím sa rozumie ochrana osôb v ochranných stavbách pred možnými následkami mimoriadnych udalostí.

Vybrané vhodné podzemné, alebo nadzemné priestory stavieb na jednoduché úkryty musia spĺňať požiadavky na

- a) vzdialenosť miesta pobytu ukryvaných osôb tak, aby sa mohli v prípade ohrozenia včas ukryť,**
- b) zabezpečenie ochrany pred radiačným zamorením a pred preniknutím nebezpečných látok,**
- c) minimalizáciu množstva prác nevyhnutných na úpravu ich priestorov,**
- d) statické a ochranné vlastnosti,**
- e) vetranie prirodzeným alebo núteným vetraním vonkajším vzduchom, filtračným a ventilačným zariadením,**
- f) utesnenie.**

Spohotovovanie jednoduchého úkrytu budovaného svojpomocne pre kapacitu do 50 ukryvaných osôb pozostáva:

- a) z utesnenia okien a dverí,
- b) zo spohotovenia sociálnych častí,
- c) z vytvorenia zásoby vody,
- d) z označenia nástupu a výstupu z úkrytu,
- e) z označenia asanačných priepustov,
- f) zo zabezpečenia zdravotníckeho materiálu a prostriedkov individuálnej ochrany,
- g) z osadenia komínčekov - vzduchovodov do úkrytových častí.

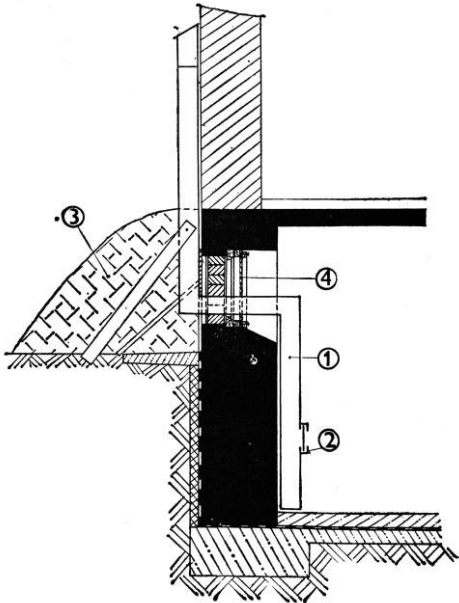
1 Základné plošné a objemové ukazovatele

1.1 podlahová plocha 1,0 - 1,5 m²/1 osobu

1.2 minimálna svetlá výška 2,1 m

1.3 zásoba pitnej vody 2,0 l/1 osobu/1 deň

1.4 množstvo privádzaného vonkajšieho vzduchu 10,0 a 14,0 m³/1 osobu/1 hodinu

Obr. č. 7 Zhmotnenie okna pri inštalácii nasávacieho vzduchovodu, (1) nasávací vzduchovod, (2) regulovateľný uzáver prívodu vzduchu, (3) násyp zeminy, (4) tesniaca fólia.

Utesnenie úkrytu (JÚBS)

Aby bola zaručená dobrá funkcia prirodzeného vetrania, musí sa úkryt utesniť. Utesnenie úkrytu sa dosiahne utesnením všetkých otvorov, t.j. škár, štrbín, okien, priestupu vetracích komínčiekov a nevyužitých prieduchov vedúcich do úkrytu. Tým sa súčasne zabráni vnikaniu rádioaktívneho prachu a nebezpečnej látky do úkrytu.

Ako vhodné tesniace materiály možno použiť PUR penu, izolepu, samolepiacu molitanovú pásku, leukoplast, rôzne fólie, sadru, sklenársky tmel, kachliarsku hlinu, íl, kovotes, špagát, tkaninu a pod..

Vybavenie úkrytu (JÚBS)

Pre pobyt ukryvaných osôb úkryt treba vybaviť:

1. Zásobou pitnej vody - 6 litrov (z toho 2 l na pitie a 4 l úžitkovej vody) na jednu ukryvanú osobu a deň. Pitnú vodu držíme v čistých uzavretých nádobách, odolných voči korózii (smaltované, pozinkované, plastové - potravinové), ako sú veľké hrnce na varenie s vrchnákom, sudy, bandasky, mliekarenské kanvy, hrnce na zaváranie a pod. Vodu nie je dovolené naberať hrnčekom. Treba ju nalievať alebo vypúšťať kohútikom, ak to nie je možné, musí byť pri nádobách s pitnou vodou naberačka.

2. Núdzovým záchodom, ak nie je v úkryte splachovací záchod. Aj vtedy, ak je v budove k dispozícii WC, treba zriadiť záchod suchý. Pozostáva zvlášť z nádoby na moč, z nádoby na fekálie s poklopom, z vhodného sedadla na nádobu a z debny s pieskom a lopatkou. Denná potreba piesku na osobu je asi 2 dm³. Ak núdzový záchod nemožno umiestniť v oddelenej miestnosti úkrytu, umiestňuje sa v

priestore oddelenom od úkrytovej časti závesom, zástenou z dosák alebo papiera. Môže byť aj chemické WC. Okrem toho možno použiť najbližšie záchody v budove.

3. Prenosnou nádobou na odpadky (na pevné odpadky kôš).

4. Prenosnou nádobou na použitú vodu s vrchnákom.

5. Jednoduchými lôžkami a sedačkami a to tak, aby 1/3 ukryvaných mohla ležať (spať) a ostatní sedieť. Dĺžka lôžka min. 180 cm, šírka 55 cm, svetlá výška 65 cm.

6. Spojovacími prostriedkami (telefón).

7. Prostriedkami na samovyslobodzovanie, ako čakany, lopaty, sekery, píly, sochory, sekáče, kladivá, lešenárske rúrky, oceľové páčidlo, dláto, lopatka na uhlie, kliešte, tesárske skoby, silné klince, drevené klíny a klátiky, vreckové lampy, pracovné rukavice, ochranné okuliare, ochranné prilby, malý autozdvihák, záchranné lano a pod..

8. Hasiacim náradím a pomôckami, ako sú vedrá s vodou a pieskom, hasiace prístroje a pod..

9. Lekárničkou alebo zdravotníckou taškou.

10. Prostriedkami na hygienu, ako umývadlá, prostriedky na upratovanie, metla, handry, lopatka na smeti, zmeták a pod..

Všeobecné usmernenie pre správanie sa a povinnosti ukryvaných osôb:

1. Disciplinovane sa riadiť ustanoveniami úkrytového poriadku a dbať na pokyny veliteľa úkrytu a členov družstva a byť im nápomocní.

2. Starat' sa o svoje osobné veci, udržiavať v pohotovosti svoje prostriedky individuálnej ochrany a použiť ich okamžite, ak vydá na to pokyn veliteľ úkrytu.

3. Šetriť vodou, jedlom a pitím.

4. Zbytočne nepoužívať sociálne zariadenie úkrytu, udržiavať čistotu a poriadok pri osobnej hygiene.

5. Zdržiavať sa v určenom priestore, zbytočne sa neprechádzať a hlasne nehovoriť.

6. Správať sa pokojne a disciplinovane, vzájomne si pomáhať, najmä starším a ženám.

7. Dodržiavať čas určený na pracovné úkony, odpočinok a dodržiavať stanovený režim života v úkryte.

8. Nefajčiť, nezapaľovať sviečky, lampy, zapaľovače, nepoužívať variče a iné zdroje tepla a svetla s otvoreným ohňom. V úkryte nie je dovolené variť.

9. Ukryvané osoby sú povinné vykonávať pomocné práce podľa požiadaviek veliteľa úkrytu alebo členov družstva. Pôjde najmä

- o ručný pohon FVZ,

- o ručné prečerpávanie splaškov (likvidácia suchých záchodov),

- o výkon služby pri vchode do úkrytu, dozor pri sociálnych zariadeniach,
- o dopĺňovanie zásob vody a potravín,

10. Ubytované osoby sú povinné podľa určenia veliteľa úkrytu sa zúčastniť vyslobodzovacích prác v prípade zavalenia úkrytu.

11. Striedanie osôb organizuje veliteľ úkrytu podľa obtiažnosti a namáhavosti pracovných úkonov.

VYBAVENIE OSÔB DO ÚKRYTU

Pred odchodom do úkrytu treba

- upozorniť susedov, najmä osoby staršie a choré, pomôcť nevládnym,
- odpojiť všetky elektrické a plynové spotrebiče, odpojiť antény,
- všade uhasiť oheň (vrátane plamienkov v ohrievačoch vody),
- zavrieť všetky uzávery vody, plynu, pary a pod. vrátane prívodov do radiátorov,
- zatvoriť okná, zamknúť byt, prípadne ho zapečatiť.

Príprava batožiny a ostatných potrieb do úkrytu:

Od doby zvýšeného nebezpečenstva má mať každá osoba pripravené svoje veci, ktoré bude v úkryte potrebovať. Tieto veci je najlepšie dať do kufríka, pretože je skladný, priestranný, možno ho tiež ľahšie dekontaminovať alebo dezaktivovať.

Oblečenie:

- športová alebo iná celokožená obuv (gumové čižmy alebo gumové prezuvky),
- dobré ponožky - pančuchy (nie z umelých vlákien),
- pohodlná bielizeň (flanelová košeľa),
- pohodlné dlhé nohavice (muži aj ženy),
- kabát (bunda, vetrovka),
- v zimnom období sveter (inak v batožine),
- zvrchník (v zime zimník), plášť,
- čiapka, šatka, šál, rukavice.

Pri sebe: - osobné doklady, cenné dokumenty, peniaze (občiansky preukaz, zdravotný preukaz, vodičský preukaz, vojenská knižka, cestovný pas, preukaz poistenca, výmer na dôchodok, poisťné zmluvy, vkladné knižky, sporožirové účty a pod.),

- vreckový nožík, zápalky.

V kufříku (batohu, taške):

- osobné lieky a nutné zdravotnícke potreby (lieky dennej spotreby, malá lekárnička),
- dobre zabalené základné potraviny na 5 dní (viď rozpis potravín),
- turistická fľaša alebo termoska s vodou alebo čajom,

- predmety dennej spotreby (jedálny príbor, miska, hrnček, otvárač na konzervy, tuhý lieh s varičom),
- predmety osobnej hygieny (mydlo, uterák, kefka na ruky, na zuby, zubná pasta, hrebeň, holiace potreby, toaletný papier, hygienické vložky, potreby na šitie, čistiace prostriedky na odev a obuv a pod.),
- vrecková lampa (baterka), rezervné články, sviečky, zápalky,
- prikrývka (deka) alebo spací vak,
- osobná bielizeň, náhradný odev a obuv, nepremokavý plášť s kapucňou, tepláková súprava, sveter, domáca obuv (papuče),
- ďalšie nevyhnutné osobné veci (povrázok, gumičky, vrecúška z PVC na ruky, nohy a hlavu), veci na rozptýlenie a využitie času (kniha, spoločenské hry, ručné práce, karty, tranzistorové rádio s náhradnými zdrojmi),
- veci pre možnú evakuáciu (nočná bielizeň, listový papier, obálky, známky, okrem toho pripraviť si palicu na opieranie či nesenie batožiny, bicykel, ručný vozík, remene na zavesenie batožiny na plecيا, menovku).

Zásoba potravín a vody

Potreba vody :

- pitnej 2 l/1 osobu/1 deň
- úžitkovej 4 l/1 osobu/1 deň

Celková zásoba na 5 dní je 25 až 30 l v bandaskách po 5 až 10 litroch na jednu ukrývanú osobu.

Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu:

- a) zbrane všetkého druhu, alkohol, zapáchajúce a ľahko zápalné látky,**
- b) objemné predmety, kočíky, periny a pod.,**
- c) domáce zvieratá, psy, mačky a iné,**
- d) zapaľovače, cigarety, ponorné variče, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.**

Tento výpis je z dokumentácie, ktorú vydal:

Okresný úrad Banská Bystrica

Odbor krízového riadenia

Námestie Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

Info: 048/4306340, ocakr@bb.vs.sk